

Nr 1292

Av herr Skoglund m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 46, angående dialekt- och ortnamnsarkiven m. m.

Folkmåls- och folkminnesinstitutet för övre Norrland tillkom 1954 då landstingen i Norrbottens och Västerbottens län samt Umeå stad tillsköt medel för en insamling av material rörande dialekter, muntlig tradition och ortnamn i övre Norrland. Institutets arbetsområde, de båda nordligaste länen, hade tidigare legat inom Landsmålsarkivets i Uppsala arbetsfält. Avståndet till detta arkiv jämte dess för övrigt vidsträckta verksamhetsområde gjorde det omöjligt för Uppsalaarkivet att på ett tillfredsställande sätt bedriva insamling inom övre Norrland. Avsikten med Umeåinstitutet — utom att åstadkomma ett effektivare insamlingsarbete — var att skapa bassamlingar för kommande akademisk undervisning i Umeå. Genom sin geografiska närhet har institutet också kunnat bli en givande part i den lokalhistoriska forskningen, i skolundervisningen och hembygdsrörelsen. Medarbetarna har genom täta besök i bygderna kunnat skapa en för insamlingsarbetet förmånlig kontinuitet i kontakten med sagesmän och medarbetare, och arbetet har därigenom på ett värdefullt sätt kunnat integreras i lokalt kulturarbete.

Sedan 1954 har landstinget i Västerbottens län anslagit 195 000 kronor, landstinget i Norrbottens län 177 000 kronor och Umeå stad 180 000 kronor, alltså sammanlagt 552 000 kronor till institutet. Västerbottens läns hembygdsförening och sedermera Stiftelsen Västerbottens museum har genom att ställa lokaler och kansli till förfogande i läns museet i Umeå gjort en avsevärd insats, lågt räknat motsvarande 50 000 kronor, för institutet. Umeå universitet ställer från 1969 lokaler till förfogande. Anslag har vidare erhållits från en rad kommuner — t. ex. Sorsele, Sävar, Vilhelmina, Pajala — och fonder — bl. a. Humanistiska forskningsrådet, Stiftelsen J. C. Kempes minne, Syskonen Wesséns minne — för att möjliggöra för institutet att genomföra vissa insamlingsprojekt. Utom svenska dialekter har material också samlats bland finsk- och lappspråkiga befolkningsgrupper. Institutets samlingar omfattar för närvarande 1 500 ljudband, 800 grammofonskivor, 13 000 blad uppteckningar och bandutskriften, 37 000 blad dialektord och ortnamn. Samlingarna finns registrerade i ett topografiskt register och ett sakregister.

Landstingen och Umeå stad har vid flera tillfällen påpekat att det ej kunde anses som ett ständigt åtagande från deras sida att driva institutet,

utan att detta rimligtvis borde vara en statlig uppgift på samma sätt som är fallet i det övriga landet. En framställning från institutet 1963 om att statsbidrag måtte utgå till institutet hänvisades till pågående statlig utredning. Anslagsgivarna, som utgick från att utredarna skulle finna ett statligt övertagande av ansvaret för verksamheten motiverat, fortfor att lämna bidrag till institutet t. o. m. 1969. Framställningarna om anslag för 1970 avslogs emellertid med hänvisning till att utredningsresultatet inte längre kunde avvaktas. När dock utredningen med dess för institutet gynnsamma förslag förelåg i november 1969 (Utbildningsdepartementet 1969:5) beslöt man att av reserverade medel anvisa medel för 1970.

I propositionen nr 46 angående dialekt- och ortnamnsarkiven m. m. säger utbildningsministern att frågan om ett eventuellt infogande av Umeå-institutets verksamhet i den statliga dialekt- och ortnamnsorganisationen bör prövas av den i propositionen förordade gemensamma arkivstyrelsen. Ett förstatligande av institutet kan alltså ske tidigast budgetåret 1971/72. Genom ytterligare dröjsmål med lösningen av institutets framtida organisation riskeras dess fortsatta verksamhet, då landstingen och Umeå stad inte anser sig i fortsättningen kunna anvisa medel till institutet. Vi anser därför att förslag om ett infogande av institutet i den statliga dialekt- och ortnamnsorganisationen måtte framläggas till nästa års riksdag, så att institutets fortsatta verksamhet garanteras.

Med hänvisning till vad som ovan anförts hemställer vi,
att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte uttala
att Folkmåls- och folkminnesinstitutet för övre Norrland
den 1 juli 1971 bör infogas i den statliga dialekt- och ort-
namnsorganisationen.

Stockholm den 10 april 1970

<i>Gösta Skoglund (s)</i>	<i>Sigvard Larsson (fp)</i>	<i>Jan-Ivan Nilsson (cp)</i>
	i Umeå	i Tvärålund
<i>Frida Berglund (s)</i>	<i>Torsten Stridsman (cp)</i>	<i>Anita Gradin (s)</i>